

Mišljenja i stavovi učitelja o vrednovanju praktičnih radova u razrednoj nastavi

---

Prepolec, Jelena

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:993771>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-01**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE**

JELENA PREPOLEC

DIPLOMSKI RAD

**MIŠLJENJA I STAVOVI UČITELJA O
VREDNOVANJU PRAKTIČNIH RADOVA U
RAZREDNOJ NASTAVI**

Čakovec, srpanj 2019.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE
(Čakovec)

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Jelena Prepolec

**TEMA DIPLOMSKOG RADA: Mišljenja i stavovi učitelja o
vrednovanju praktičnih radova u razrednoj nastavi**

Mentor: doc. dr. sc. Goran Lapat

Čakovec, srpanj 2019.

Sadržaj

UVOD.....	1
1. Školska dokimologija.....	2
1.1. Vrednovanje, praćenje i provjeravanje	2
1.2. Svrha ocjenjivanja.....	3
2. Praktični rad u povijesti nastave.....	4
3. Struktura praktičnog rada	5
4. Nastavne metode	5
4.1. Metoda praktičkih radova.....	6
4.1.1 Uvjeti za praktični rad	6
4.1.2.. Struktura praktičnog rada	7
4.1.3. Didaktičke napomene o primjeni metode praktičnih radova.....	8
5. Oblici nastavnog rada u praktičnoj nastavi.....	9
5.1. Frontalni oblik nastavnog rada	9
5.2. Grupni oblik nastavnog rada	10
5.3. Rad u parovima	10
5.4. Individualni rad.....	11
6. Oblici i pristupi u nastavi u kojima se mogu primijeniti metode praktičnih radova	11
6.1. Projektna nastava	11
6.2. Učenje putem otkrivanja	12
6.3. Nastava usmjerena na učenika	13
6.4. Istraživačka i problemska nastava	14
6.5. Aktivno učenje i aktivna nastava.....	15
7. Metodologija istraživanja.....	16
7.1. Cilj i problemi istraživanja.....	16
7.2. Uzorak.....	17
7.3. Instrumenti istraživanja	17
7.4. Postupak.....	17
7.5. Analiza rezultata i rasprava	18
ZAKLJUČAK.....	42
Literatura	44
KRATKA BIOGRAFSKA BILJEŠKA	53

Sažetak

Nastava je djelotvornija ako su učenici aktivniji na satu, no praktični radovi su i dalje najmanje zastupljeni u školi. Aktivni oblici nastave potiču veliku motivaciju kod učenika te samim time predstavljaju temeljni uvjet za uspješno učenje. Znajući koliku važnost i posebnost imaju praktični radovi u odgoju i obrazovanju učenika te da učenici najbolje i najviše gradiva usvoje putem metoda praktičnih radova, ovim diplomskim radom željelo se utvrditi u kojoj su mjeri praktični radovi koriste na nastavi te na koji način ih učitelji vrednuju. Diplomski rad sastoji se od dva dijela: teorijskog i metodičkog. Teorijski dio radnje analizira temeljne pojmove i važnost praktičnih radova u nastavi koji omogućuju učenicima da osvijeste različite misaone operacije, razviju interes za izučavanje prirodnih, ali i društvenih fenomena i događaja. Praktični radovi trebaju postati sastavni dio procesa učenja na svim satovima u školi jer će se apstraktni sadržaji bolje osvijestiti i spoznati, a učenicima omogućiti aktivno uključivanje u procese te će u kombinaciji praktičnih radova, simulacija i igrokaza bolje razumjeti uzročno-posljedičnu povezanost pojedinih procesa, ali i događaja te pokazati veći interes za prirodno-društvene sadržaje. U metodičkom dijelu rada prikazuju se od kojeg razreda učitelji uvode praktične redove, koje praktične radove koriste u kojem nastavnom predmetu, što najviše gledaju tijekom ocjenjivanja praktičnog rada, tko snosi najveći dio troškova za pribor, kojom ocjenom učitelji ocjenjuju praktične radove, koliko često u pojedinim predmetima koriste praktične radove.

Ključne riječi: ocjenjivanje, praktični radovi, aktivna nastava, učenje putem otkrivanja, nastava usmjerena na učenika

Summary

Teaching is more efficient if the students are more active, but practical work is still the least represented in the school. Active forms of teaching encourage high motivation among students and represent the foundations for successful learning. Knowing the importance and meaning of the practical work in the education of students and the fact that the most of the curriculum is learned through the methods of practical work, this graduate work was made in order to determine which practical work was used in teaching and how teachers evaluate them. The thesis consists of two parts: theoretical and methodological. The theoretical part of the paper analyzes the main concepts and the importance of practical teaching work that allow students to develop different thought operations, and interest in studying natural, but also social phenomena and events. Practical work should become an integral part of the learning process at all classroom hours as abstract features, because in that way it will be better known and learned, and students will be active involved in the process. Students will better understand the causes and consequences of individual processes, events and show greater interest in natural-social content if there is a combination of practical work, simulation and play. The methodological part of the paper shows in which classes the teachers introduce practical work, and which practical work is used in which subject, and also on what are they paying attention when they evaluate practical work, who is paying for accessories for the class, how the teachers evaluate the practical work (the grades), how often they use practical work.

Key words: evaluating, practical work, active class, learning through discovering, class focused on student

UVOD

Nastava je još uvijek u većini slučajeva predavačka u kojoj frontalni oblik prevladava nad ostalim, a verbalne metode su i dalje najzastupljenije u nastavi. Prema ovome većina učitelja dolaze do problema kod vrednovanja praktičnih radova, jer su u našim školama jako malo zastupljeni tijekom nastave. Tema rada je izabrana upravo iz tog razloga da prikazem s kojim se to problemima učitelji susreću, koriste li u svojoj nastavi praktične radove te kako ih vrednuju. Ponajprije ću u teorijskom dijelu objasniti što je to praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje, zatim uvjete za praktični rad, strukturu nastave s praktičnim radovima, nastavne metode iz kojih sam izdvojila metodu praktičnih radova i ponajviše je objasnila. Također sam u teorijskom dijelu ponajviše objasnila oblike i pristupe u nastavi u kojima se mogu primijeniti metode praktičnih radova, a to su spomenute „nastava usmjerena na učenika“, „učenje putem otkrivanja“, „aktivno učenje i aktivna nastava“, „istraživačka i problemska nastava“, i „projektna nastava“. U zadnjem dijelu rada bit će prikazani rezultati dobiveni anketiranjem učitelja iz nekoliko škola iz Krapinsko-zagorske županije kako bih dobila uvid u uvođenje praktičnih radova u nastavu te njihovo vrednovanje praktičnih radova.

1. Školska dokimologija

1.1. Vrednovanje, praćenje i provjeravanje

Praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje učenika u nastavi je bitan, vrlo odgovoran i vrlo osjetljiv zadatak kojeg učitelj obavlja. Praćenje učenika je sustavno evidentiranje zapažanja napretka u razvoju učenikove motivacije, učenikovih sposobnosti i interesa, njegovih postignuća u usvajanju nastavnih sadržaja (Kadum-Bošnjak i Brajković, 2007).

„Vrednovanje je sustavno prikupljanje podataka u procesu učenja i postignutoj razini kompetencija: znanjima, vještinama, sposobnostima, samostalnosti i odgovornosti prema radu, u skladu s unaprijed definiranim i prihvaćenim načinima, postupcima i elementima, a sastavnice su praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje.“ (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2010).

„Praćenje je sustavno uočavanje i bilježenje zapažanja o postignutoj razini kompetencija i postavljenim zadacima definiranim nacionalnim i predmetnim kurikulumom, nastavnim planom i programom te strukovnim i školskim kurikulumom.“ (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2010).

„Provjeravanje podrazumijeva procjenu postignute razine kompetencija u nastavnome predmetu ili području i drugim oblicima rada u školi tijekom školske godine.“ (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2010).

U ocjenjivanju učeničkog uspjeha kod uratka, praktičnih radova, pokusa, izvođenja laboratorijskih i drugih vježbi, ocjenjuje se temeljem primjene učeničkih znanja u izvođenju zadatka, pokazivanju vještina, samostalnosti, korištenju materijala, alata i drugih pomagala te primjeni sigurnosnih mjera prema sebi, okolišu i drugima (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2010).

Kako bismo se što više približili realnoj i objektivnoj ocjeni moramo prikupiti što više podataka o znanju i sposobnostima učenika. Također, samim praćenjem motiviramo učenike za rad. Pored usmenog provjerava, provodi se i pismeno provjeravanje te je poželjno svakog učenika usmeno i pismeno provjeriti najmanje dva put u jednom polugodištu. Također, radi pozitivne motivacije koristiti sljedeće komponente, a to su aktivnost učenika i domaći uradak. Tim se komponentama mogu

ocijeniti raznovrsne aktivnosti učenika kao što su redovitost pisanja domaćih zadaća, praktični radovi, seminarski radovi, aktivnost na nastavi i sl. (Kadum-Bošnjak i Brajković, 2007).

1.2. Svrha ocjenjivanja

Ocjenjivanje učeničkog napretka sastavni je dio učenja i poučavanja u školi. Aktivnosti u kojima se ocjenjuje učenički napredak vrlo su različite, a svaka se sastoji od posebnih postupaka (Marović, 2004).

„Ocjenjivanje je svaka aktivnost kojom se prosuđuje učenikov uspjeh.“ (Kyriacou, 2001, str. 159.) Škole kao cilj postavljaju kako pomoći učenicima steći znanje, razumijevanje i sposobnost. Ocjenjivanje se, također, odnosi na tehnike praćenja učeničkog znanja i napretka u određenim obrazovnim rezultatima (Marović, 2004).

Ocjenjivanje može imati različite svrhe, a to su:

- ✓ *Osigurati učiteljima povratne informacije o učeničkom napretku* (povratne informacije nam omogućuju da provjerimo uspješnost našeg poučavanja u odnosu na postignuće predviđenih obrazovnih rezultata)
- ✓ *Učenicima osigurati povratne informacije* (povratne informacije učenicima omogućuju da usporede svoje rezultate s rezultatima očekivanih standarda, da isprave i poboljšaju svoj rad i jasnije shvate određene aktivnosti)
- ✓ *Motivirati učenike* (ocjenjivanje može biti poticaj učenicima da što bolje organiziraju svoj rad i nauče što je potrebno za uspješno provođenje tih aktivnosti)
- ✓ *Osigurati evidenciju napretka* (ocjenjivanje nam omogućuje da pismeno pratimo učenička postignuća kroz dulje vremensko razdoblje)
- ✓ *Poslužiti kao izraz sadašnjih postignuća* (posebne ocjenjivačke aktivnosti mogu poslužiti da se odredi standard postignutog uspjeha učenika u određenom trenutku)
- ✓ *Ocjenjivati učeničku spremnost za daljnja učenja* (ocjenjivanje poslužuje kao znak jesu li učenici spremni na određeni tip učenja,

imaju li posebnih problema u učenju, jesu li svladali prethodni nastavni sadržaj)

- ✓ *Dokaz o djelotvornosti učitelja i škole* (uspješnost u ocjenjivanju zadaća dokaz je učeničkog napretka i služi kao koristan pokazatelj učeničke i školske djelotvornosti) (Kyriacou, 2001).

2. Praktični rad u povijesti nastave

U ovom dijelu u kratko ću prikazati uvođenje praktičnog rada u povijesti nastave i škole uopće kako bismo odredili mjesto i ulogu praktičnog rada u suvremenoj nastavi. Ideja o uvođenju praktičnog rada u škole vrlo je stara. Kod brojnih pedagoga mogli bismo naći na više ili manje razrađene misli o praktičnom radu. Činjenica je da u novoj školi počinje sve više prodirati praktični rad u školu. Spomenut ću samo neke važnije predstavnike i njihove misli o praktičnom radu (Poljak, 1968).

G. Kerschensteiner u knjizi „Begriff der Arbeitsschule“ svoju tezu o uvođenju praktičnog rada u škole izvodi na temelju postavke da država treba korisnog građana koji radi. Prema tome izvodi se zaključak kako treba uvesti praktični rad u škole da bi se osposobljavali korisni članovi države. Također, navodi kako svaka škola treba imati radno mjesto za izvođenje praktičnog rada, npr. vrt, radionicu, školsku kuhinju i sl. Isto tako navodi kako se praktični rad treba primjenjivati u svim nastavnim predmetima (Poljak, 1968) .

A. Ferriere u svojoj knjizi „Aktivna škola“ govori o trojakoj djelatnosti aktivne škole:

- ✓ manualnoj (ručnoj) djelatnosti
- ✓ socijalnoj djelatnosti
- ✓ intelektualnoj djelatnosti

Iz ovog možemo vidjeti kako Ferriere stavlja na prvo mjesto praktični rad te ističe njegovo značenje za tjelesni, moralni, psihički i društveni napredak. Također, ručni rad tretira kao nastavni princip i stavlja ga u službu ostvarivanja funkcionalnog zadatka nastave (Poljak, 1968).

P. Focker ima pozitivan stav prema ručnom radu te smatra kao se ručni rad i slobodan duhovni školski rad nadopunjuju jedan na drugog. Također, ručni rad tretira kao nastavni princip i nastavni predmet. ručni rad kao nastavni princip treba biti sredstvo spoznavanja i izražavanja u najraznovrsnijim nastavnim predmetima (Poljak, 1968).

3. Struktura praktičnog rada

Utvrđeno je da je za praktični rad potrebna radna energija, da se rad mora izvoditi na materijalu, svaki rad mora imati rezultat te da je za rad potrebno savladati radnu tehniku. U organizaciji rada imamo ovakvu globalnu strukturu:

- ✓ postavljanje cilja rada
- ✓ određivanje sredstva rada i pomagala rada
- ✓ planiranje izvođenja rada
- ✓ izvođenje rada
- ✓ kontrola rezultata

4. Nastavne metode

Prema Poljaku nastavne metode su načini rada u nastavi. U nastavi rade učitelj i učenik, svaka metoda ima dvostruko značenje. Učitelji primjenjuju nastavne metode prilikom izvođenja pojedinih etapa nastavnog procesa, a učenici na tim istim etapama primjenjuju sa svoje strane nastavne metode radi stjecanja znanja i razvijanja sposobnosti. Iz toga proizlazi kako su nastavne metode sastavni dio nastavnog rada na svim dijelovima nastavnog procesa.

U povijesnom razvoju didaktičke teorije i prakse formulirale su se ove nastavne metode:

- metoda demonstracije
- metoda praktičnih radova
- metoda crtanja
- metoda pismenih radova
- metoda čitanja i rada na tekstu
- metoda razgovora
- metoda usmenog izlaganja (Poljak, 1988).

Tijekom ovog diplomskog rada bazirat ću se na metodi praktičnih radova.

4.1. Metoda praktičkih radova

U didaktičkoj literaturi metoda praktičkih radova naziva se još i metoda laboratorijskih radova, no prema karakteru te metode i njezinu potrebnu primjenu u nastavi adekvatniji naziv je metoda praktičnih radova (Poljak, 1988).

„Praktični rad je aktivan odnos čovjeka prema materiji i prirodi uopće radi njezina mijenjanja, pa prema tome metoda praktičnih radova znači način rada nastavnika i učenika na konkretnoj materiji.“ (Poljak, 1988, str. 80.). Iz toga proizlazi, kada u nastavi raspolažemo konkretnom materijom tada primjenjujemo metodu praktičnih radova (Poljak, 1988).

Prema De Zanu metoda praktičnih radova pojavljuje se pod različitim nazivima, na primjer metoda laboratorijskih radova, metoda eksperimentalnih radova, laboratorijsko-eksperimentalna metoda, istraživačka metoda, prakseološka metoda, kinetička metoda. (De Zan, 1999).

Metoda praktičnih radova temelji se na djelatnosti učitelja i učenika. Koliko je vrijedna metoda praktičnih radova potvrđuje nam kineska poslovice: „Što čujem zaboravim, što vidim zapamtim, što učinim – razumijem i znam.“ (De Zan, 1999, str. 261.) .

De Zan nam govori kako je praktičan rad u nastavi svjesna aktivnost te mora biti povezan za perceptivnu i misaonu aktivnost i kao takvog ga treba koristiti kao nastavnu metodu. Temeljni uvjeti za primjenu praktičnog rada u nastavi su materija, izvor energije, pribor i radne operacije. Ti svi uvjeti zastupljeni su kod pokusa (De Zan, 1999).

4.1.1 Uvjeti za praktični rad

Prilikom izvođenja praktičnih radova potrebna nam je materija, energija, organ rada, i oruđe za rad. Materija je osnovni uvjet za rad u praktičnom radu jer je praktičan rad aktivan odnos prema materiji. Praktični rad ne može biti ako nemamo materije i konkretnog materijala. Materijal za praktični rad može biti raznovrstan, a najlakše je praktično raditi s materijalom u krutom stanju, npr. papirom, plastičnim

masama, drvom, metalom, staklom, organskim tvarima (biljem i životinjama) itd. (Poljak, 1988).

Također, osim materije za praktični rad potrebna je i energija (mehanička i pogonska). Ostali oblici energije transformiraju se u mehaničku energiju za potrebe praktičnog rada. Izvori te energije su čovjek, životinje, prirodne sile i pogonski strojevi. Najslabiji izvor mehaničke energije je čovjek stoga može izvoditi jednostavniji i lakši praktični rad, dok za teži praktični rad potrebni su izvori energije određene snage (Poljak, 1988).

Ruka je ljudski organ praktičnog rada te je ujedno i proizvod ljudskog praktičnog rada. Također, ruka je prema anatomsko-fiziološkoj strukturi formirana za izvođenje praktičnog rada te je zbog toga osnovni organ za rad. Prema ovome proizlaze nazivi za ručni rad, manualni rad i fizički rad. Naime, čovjek za rad koristi i druge dijelove tijela, no kada govorimo o praktičnom radu mislimo samo na ruke. Kako se materijalna proizvodnja razvijala čovjek nije mogao upotrebljavati samo svoju ruku te je morao izravno kontaktirati s materijom (Poljak, 1988).

Čovjek je zbog ograničenosti ruku počeo proizvoditi i upotrebljavati dodatna oruđa kao dopuna ruci. Takva oruđa zbog toga nazivamo ručna oruđa. Ona, dakle, pomažu ruci da neke radnje dopuni, nadogradi, ojača te tako čovjek prevladava sve njezine ograničenosti. Oruđa za praktični rad imaju veliku prednost. Naime, s njima se može stupiti u mnoge složenije i dublje aktivne odnose s prirodom (Poljak, 1988).

U nastavi za praktični rad treba imati na umu sve stupnjeve praktičnog rada, najviše direktan odnos ruke prema materiji. Ovaj pristup praktičnom radu podjednako se odnosi i na učenike i na učitelje (Poljak, 1988).

4.1.2.. Struktura praktičnog rada

Praktični rad se u svojoj strukturi sastoji od određenog broja praktičnih operacija iz toga slijedi da su praktične operacije elementi praktične radnje. Praktična radnja kao cjelina sastoji se od praktičnih operacija kao dijelova. Ako želimo upoznati praktičnu radnju kao cjelinu moramo prvo upoznati njezine operacije kao sastavne dijelove. Kako bi se u nastavi moglo pristupiti praktičnom radu, najprije je potrebno upoznati strukturu radnje. Iz toga proizlazi da je potrebno upoznati radnju u cjelini sa svim pojedinim operacijama koje radnja obuhvaća. Ako je finalni rezultat

loš to znači da su operacije loše izvedene ili su neke posve izostale. Pravilnost pojedine operacije ovisi o pravilnosti zahvata (zahvati rukom materije) i pokreta (pokreti rukom) (Poljak, 1988).

4.1.3. Didaktičke napomene o primjeni metode praktičnih radova

Za uspješnost provođenja metode praktičnih radova u nastavi s obzirom na izvođenje određene praktične radnje potrebno je ispuniti sljedeće uvjete:

- poznavati svojstva materije na koju se djeluje
- odabrati potrebna oruđa i upoznati njihovu funkciju
- upoznati strukturu praktične nastave s obzirom na broj i red praktičnih operacija

Na primjer, ako se u nastavi geometrije treba izraditi model geometrijskog tijela od papira, učenici ponajprije trebaju poznavati svojstva papira kao materije koju možemo rezati, lijepiti i sl. Također, za izvođenje te radnje potrebno je upoznati učenike s oruđem i njihovom upotrebom (olovka, škare, kistovi). Nadalje, treba upoznati strukturu radnje, tj. red pojedinih operacija (Poljak, 1988).

Metoda praktičnih radova u nastavi proizlazi iz sadržaja pojedinog nastavnog predmeta. Primjena ove nastavne metode prema zahtjevu u nastavnom planu i programu katkad može biti direktno određen, a najčešće indirektno. Prema Poljaku praktični rad je direktno određen ako je u tekstu nastavnog programa posve određeno formulirano koje praktične radnje treba izvoditi, dok je indirektno ako se iz same formulacije nastavne teme mogu predvidjeti praktični radovi. Na primjer, ako u nastavnom programu imamo „Izradu modela kopnenog, vodenog i zračnog prometa“ tada nam to direktno upućuje na praktični rad, a ako imamo temu „Cvijet“ tada nas indirektno upućuje na mogućnost praktičnog rada prilikom proučavanja cvijeta. Iz ovog proizlazi kako učitelji trebaju pažljivo proučiti nastavni program, sadržaj pojedine teme te utvrditi upućuje li ih tekst na direktnu ili indirektnu na primjenu praktičnog rada (Poljak, 1988).

Primjena ovakve metode bit će veća u nastavi prirode i društva u kojoj se proučavaju različiti oblici materije, dok se u drugim predmetima primjenjuje u nešto manjoj mjeri. No, postoji činjenica kako ne postoji ni jedan nastavni predmet u kojem ova metoda ne bi bila primjenjiva. Prema tome ova metoda je zajednička

metoda u nastavi uopće stoga joj daje pravo na naziv nastavne metode (Poljak, 1988).

Metodu praktičnih radova, u današnje vrijeme zamijenio je nazivi metoda laboratorijskih radova, koji nije adekvatan jer sužava poimanje praktičnog rada samo na laboratorijski rad, odnosno na izvođenje laboratorijskih eksperimenata. Praktičnom radu kao nastavnoj metodi treba omogućiti najširu primjenu u nastavi svih predmeta, ponajprije u prilikama kada se direktno transformira materija. Iako u nekim školskim zgradama postoji laboratorij kao specijalizirana učionica ne znači da metodu praktičnih radova treba organizirati samo u laboratoriju. Prema tome je adekvatniji naziv metoda praktičnih radova što se odnosi na praktični rad u nastavi uopće (Poljak, 1988).

5. Oblici nastavnog rada u praktičnoj nastavi

U praktičnoj nastavi za poučavanje učenika učitelj praktične nastave koristi sljedeće socijalne oblike nastavnog rada:

- ✓ frontalni rad
- ✓ grupni rad
- ✓ rad u parovima
- ✓ individualni rad

Koji oblik nastavnog rada će učitelj koristiti ovisi o četiri čimbenika:

- ✓ nastavnoj metodi
- ✓ mjestu izvođenja praktične nastave
- ✓ broju učenika s kojima izvodi praktičnu nastavu
- ✓ godini (razredu) obrazovanja učenika (Dr. Petričević, 2006).

5.1. Frontalni oblik nastavnog rada

Frontalni oblik nastavnog rada u praktičnoj nastavi podrazumijeva rad jednog učitelja s razrednim odjelom od 30 učenika ili sa skupinom učenika. Frontalni oblik nastavnog rada može se koristiti samo u uvodnom dijelu nastavnog sata. Petričević smatra kako ne smijemo reći da u praktičnoj nastavi ne može koristiti frontalni oblik nastavnog rada, np pitanje je samo kada, u kojoj situaciji je to moguće, bez ikakvih

rizika? Taj oblik rada prema tome ima prednosti i nedostatke. Prednost mu je ekonomičnost (manji trošak nastave po učeniku). Dok je glavni nedostatak tog oblika nastavnog rada nemogućnost uvažavanja individualnih razlika između učenika. Naime, u praktičnoj nastavi frontalni oblik rada treba koristiti u mjeri koju dopušta izabrana metoda za izvođenje nastave (Dr. Petričević, 2006).

5.2. Grupni oblik nastavnog rada

Grupni oblik u praktičnoj nastavi podrazumijeva rad jednog učitelja sa skupinom od 3 do 16 učenika. grupni oblik rada značajan je po unutarnjoj dinamici i po tome što uklanja nedostatke frontalnog oblika nastavnog rada. Prema Petričeviću rad učenika u skupini odvija se u nekoliko etapa, koje ovise o metodi nastavnog rada. Na primjer rad učenika u skupinama može se odvijati u sljedećim etapama:

- ✓ uvođenje ili priprema učitelja i učenika
- ✓ demonstracija nove vježbe od učitelja praktične nastave

Grupni oblik rada ima prednosti pred frontalnim oblikom rada u tome što integrira sve tri skupine nastavnih metoda (verbalne – monološku i dijalošku, vizualne – demonstracije, crtanja i čitanja, prakseološke – aktivno učenje radom), omogućuje primjenu demokratskog stila vođenja nastavnog procesa, omogućava razvijanje komunikacije u skupini (timski rad) (Dr. Petričević, 2006).

5.3. Rad u parovima

Rad u parovima može se koristiti u etapi pokušaja i uvježbavanja učenika. Učenici se podijele u parove te parovi mogu imati istu ili sličnu vježbu. Prema tome nam je važno osigurati da se svaka vježba raščlani na dva dijela, odrediti vrijeme u kojem će jedan učenik izvoditi dio vježbe, i vrijeme drugog učenika. Nakon isteka tog vremena učenici se rotiraju tako da svaki učenik obavi oba dva dijela vježbe kako bi se naučili obavljati čitavu vježbu.

Prednosti ovog oblika rada je što učitelju omogućava uvid u rad svakog učenika te potiče učenike na suradnju u procesu izvođenja vježbe (Dr. Petričević, 2006).

5.4. Individualni rad

Kao što znamo učenici se međusobno razlikuju po brojnim obilježjima (intelektualnim, motivacijskim, socijalnim, tjelesnim...). Da bismo to maksimalno iskoristili nastavu treba prilagoditi njihovim individualnim obilježjima te kako bismo njihove pojedinačne sposobnosti razvili do maksimuma stoga koristimo individualni oblik rada. Učitelj darovitim učenicima omogućuje brže, dublje i šire upoznavanje s problemskim situacijama, a ostalim učenicima omogućuje da napreduju prema cilju ovisno o njihovim sposobnostima, npr. učenicima prosječnih sposobnostima prosječnim ritmom, a učenicima s teškoćama u razvoju usporenim ritmom (Dr. Petričević, 2006).

6. Oblici i pristupi u nastavi u kojima se mogu primijeniti metode praktičnih radova

6.1. Projektna nastava

Prema Fabijanić, V. *„projektna je nastava problemski i istraživački usmjerena nastava, potkrijepljena samostalnim učeničkim istraživačkim radovima.“* (Fabijanić, 2014, str. 90.). Ovakve nastave omogućuju učiteljima veću orijentiranost djeci. Projektna nastava ima kompleksan zadatak koji od učenika zahtijeva da postavi istraživanje i javno ga prezentira. Prema Barth projektna nastava temelji se zajedničkom, suradničkom i partnerskom učenju veće ili manje skupine sudionika-timskom radu. Također, je važno da učitelji znaju kako učenici kroz projektnu nastavu usvajaju i nadograđuju svoja znanja (Barth, 2004).

Glavni ciljevi projektne nastave su:

- ✓ osamostaljivanje učenika u radu,
- ✓ razvijanje osobne odgovornosti za realizaciju projekta,
- ✓ učenje izvorne stvarnosti,
- ✓ razvoj socijalizacijskih i komunikacijskih vještina koje jačaju samopouzdanje učenika,
- ✓ stjecanje dugotrajnog znanja, vještina i navika primjenjivih u svakodnevnom životu.

Uloga učitelja na projektu u okviru projektne nastave :

- ✓ -postavlja ciljeve i zadatke odabrane teme,
- ✓ potiče učenike na stvaralačko istraživanje
- ✓ pomaže učenicima u izradi projekta,
- ✓ vodi proces planiranja bez davanja uputa,
- ✓ predlaže suvremene i aktualne sadržaje i metode,
- ✓ potiče socijalizaciju učenika i zajedno s njima kritički vrednuje rezultate.

Uloga učenika u izradi projekta u okviru projektne nastave:

- ✓ daju inicijativu za rad sukladno njihovom interesu i sposobnostima,
- ✓ aktivno planiraju sve etape i tijek rada,
- ✓ traže rješenja problema,
- ✓ sudjeluju u samoocjenjivanju i vrednovanju rezultata rada (Fabijanić, 2014).

Rezultati provedenih istraživanja omogućavaju nam da dođemo do zaključka da projektna nastava:

- ✓ ima pozitivne efekte na razumijevanje sadržaja učenja i razvoja vještina za kritičko razmišljanje i rješavanje problema u suradničkom radu
- ✓ doprinosi povećanoj učeničkoj motivaciji i aktivnosti za učenje. Na temelju klasificiranih istraživanja o projektnoj nastavi (Visković, 2016).

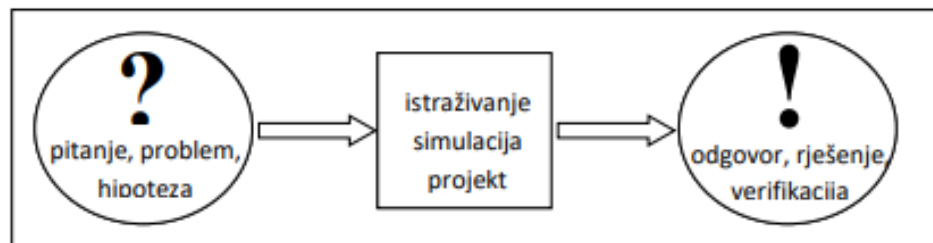
6.2. Učenje putem otkrivanja

Prema Bognar i Matijević učenje putem otkrivanja naziva se još i iskustvenim učenjem jer se do spoznaja koje su nam potrebne dolazi vlastitim iskustvom (Bognar & Matijević, 2005). Također, učenje putem otkrivanja je teorija koja se zasniva na konstruktivističkoj teoriji. Učenik kod učenja putem otkrivanja koristi se predznanjem kako bi otkrio nove koncepte. Osnivatelj učenja putem otkrivanja je Jerome Burner profesor i svjetski poznati psiholog koji se bavio uglavnom istraživanjem kognitivne psihologije (Podrug, 2017).

Postoje različiti oblici učenja putem otkrivanja, a to su:

- ✓ Učenje otkrivanjem u kojem učenici rješavaju zadani problem bez ili uz vrlo malu pomoć učitelja
- ✓ Učenje otkrivanjem u kojem učenik rješava problem tako da ga učitelj usmjerava i pomaže u procesu otkrivanja (Mayer, 2005).

Prednosti učenja otkrivanjem su da pri korištenju takve strategije učenja, učenik samostalno usvaja postupke i tehnike učenja, dok stečeno znanje mu je kvalitetnije i sigurnije. Učenje otkrivanjem učenik razvija interes za procese učenja i povećava se motivacija za učenjem (Terhart, 2001). Glavni preduvjet za poticanje motivacije učenika je dobra metodička priprema učitelja jer samo on može svim načinom rada pobuditi znatiželju i zainteresiranost kod učenika (Matijević i Radovanović, 2011).

Slika 1. Strategija učenja otkrivanjem (Bognar i Matijević, 2005)

6.3. Nastava usmjerena na učenika

Prije nego što ću nešto više reći o nastavi usmjerenoj na učenika, osvrnut ću se na nastavu usmjerenu na učitelja. Dakle, nastava usmjerena na učitelja je koncept u kojem je važno što radi učitelj, a učenici pasivno slušaju i sjede tijekom učiteljevog izlaganja. Pojam nas često asocira na frontalnu nastavu u kojoj je važno da se ostvari učiteljev plan, a ne na aktivnom sudjelovanju učenika (Bognar i Matijević, 2005). Jensen smatra kako je produktivnije usredotočiti se na potrebe učenika, nego na potrebe sustava (Jensen, 2003).

„Didaktička literatura s početka dvadeset i prvog stoljeća prepuna je sintagma poput „nastava usmjerena djetetu“, „aktivno učenje“, „kurikul usmjeren djetetu“ i sl.“ (Matijević, 2008/2009, str. 188.). U nastavi veliku prednost bi trebalo dati strategijama aktivnog učenja, metodama koje aktiviraju učenika i

podrazumijevaju njegovo sudjelovanje u raznovrsnim metodičkim scenarijima tako da potiču aktivno i iskustveno učenje (Matijević i Radovanović, 2011).

Meyer smatra kako nastava koja je usmjerena na učenika uzima u obzir kompetencije učenika i primjenu primjerenih strategija koje odgovaraju na zahtjeve koje postavlja program (Mayer, 2005).

„Učenici žele učiti, a učiti znači biti aktivan. Učiti znači stjecati iskustva.“ (Matijević i Radovanović, 2011, str. 155.). Aktivno se učenje suprotstavlja pasivnom primanju informacija u frontalnom obliku poučavanja. Također, aktivno učenje predstavlja aktivnosti u kojima učenici stječu samostalnost i nadzor nad organizacijom (Kyriacou, 2001). Prema Matijeviću i Radovanović učenik u aktivnom učenju nije promatrač, nego sudionik u nastavnom procesu. Također, za razliku od pasivnog učenja gdje učenici slušaju, prepisuju definicije u bilježnice, prate demonstracije učitelja u kojima ne sudjeluju, aktivno učenje stavlja učenika u ulogu da samostalno zaključuje, diskutira, istražuje, izvodi pokuse i sl. (Matijević i Radovanović, 2011).

Nastava koja je usmjerena na učenika, također, zahtijeva i učionicu koja je usmjerena na učenika i njemu prilagođena. Kako bi stvorili ugodno razredno – nastavno ozračje gdje veliku ulogu ima i „klima“ koja je još jedna od odrednica uspješnog provođenja nastave usmjerene na učenika (Bošnjak, 1997) (Domović, 2003).

6.4. Istraživačka i problemska nastava

U istraživačkoj nastavi susrećemo se s dvije sintagme: „učenje istraživanjem“ i „učenje otkrivanjem“. Učenje istraživanjem u sebi sadrži riječ „istražiti“ što znači uočiti, izmjeriti učestalost javljanja, putovanjem prikupiti podatke, istraživati radi stjecanja novih znanja i spoznaja, a učenje otkrivanjem se temelji na pojmu „otkriti“ što znači pronaći novo, neiskušano od učenika iako je vjerojatno davno otkriveno u znanosti i dobro istraženo (Matijević, 2008/2009).

Aktivnost učenika nastojimo potaknuti aktivnim oblicima učenja, a to su oblici u kojima učenici rješavaju određeni zadatak ili problem svojstven obilježjima problemske nastave. Problemska nastava zasniva se na iskustvenom učenju iz čega

proizlazi da učenik u procesu otkrivanja uči snalaženju u novim uvjetima, u kojima mora jasno identificirati problem i rješenjima doći do novih spoznaja (Pecko, 2015).

U problemskoj nastavi susrećemo se s dva osnovna pojma, a to su problem i problemska situacija. Rješenje problema, koje je postavio učitelj na nastavnom satu, može biti trenutni ili bliži cilj, ali treba uvijek imati na umu onaj dalji i trajni cilj, a to je razvoj učeničkog stvaralačkog mišljenja. Rješavanje problema je sredstvo za postizanje tog trajnog cilja (Stojaković, 2005).

6.5. Aktivno učenje i aktivna nastava

Dijete u školu dolazi s prirodnom radoznalošću, no škola je nedovoljno prilagođena razvojnim potrebama djeteta. Škola takvu radoznalost gasi i time ne vrši temeljnu funkciju oslobađanja ljudskih potencijala. U našim se školama još uvijek naglašava potreba odgoja za podaništvo, temeljen na strahu stoga je poučavanje usmjereno na učitelja, a ne na učenika (Nikićević-Milković, 2004).

Pod aktivnim učenjem podrazumijevamo aktivnosti u kojima se učenicima osigurava visoki stupanj samostalnosti i nadzor nad organizacijom, tijekom i smjerom aktivnosti. Takve aktivnosti obuhvaćaju rješavanje problema i istraživački rad, no mogu se i individualizirati ili proširiti u suradnju (Kyriacou, 2001).

U procesu aktivnog učenja učenik razmišlja o onome što čita i trudi se da što više zapamti. Iz toga proizlazi kako je aktivno učenje efikasnije od pasivnog učenja (Omerović i Džaferagić-Franca, 2012).

Aktivno učenje ima mnogo pedagoških prednosti:

- ✓ aktivnosti su intelektualno poticajne te su i djelotvornije u poticanju i održavanju učeničke motivacije i zanimanje za aktivnost
- ✓ pomažu u razvoju važnih sposobnosti učenja potrebnih za proces organizacije aktivnosti
- ✓ učenici će vjerojatno uživati u takvim aktivnostima jer omogućuju napredak, potiču pozitivan odnos učenika i pozitivan odnos prema predmetu

- ✓ suradničke aktivnosti omogućuju bolji uvid u tijek aktivnosti učenja jer promatraju rad drugih učenika i raspravljaju o postupcima i strategijama (Kyriacou, 2001).

PASIVNO UČENJE	AKTIVNO UČENJE
Slušanje predavanja	Sudjelovanje u diskusiji
Prepisivanje definicija i pravila	Zaključivanjem i razgovorom doći do definicija i pravila
Odgovaranje na postavljena pitanja	Postavljanje pitanja drugim učenicima ili nastavniku
Čitanje nekog teksta	Usmjereno čitanje (čitanje s ciljem pronalaženja odgovora na pitanja)
Davanje gotovih informacija	Pronalaženje i prikupljanje podataka ili materijala
Metoda usmenog izlaganja nastavnika	Poticanje učenika da govore o određenoj temi i pouče druge
Gledanje filmova i videozapisa	Rješavanje stvarnih ili simuliranih problema
Nastavnik pokazuje alate i materijale	Učenici rade s alatom i materijalima
Gledanje kako nastavnik izvodi neke radnje i pokuse	Učenici izvode radnje i pokuse

Slika 2. Pasivna i aktivna uloga učenika na nastavnom satu (Matijević i Radovanović, 2011, str. 69.)

7. Metodologija istraživanja

7.1. Cilj i problemi istraživanja

Temeljni je cilj istraživanja utvrđivanje mišljenja i stavova učitelja o vrednovanju praktičnih radova u razrednoj nastavi. Tijekom stručno-pedagoške hospitacije učitelji razredne nastave često su bili nezadovoljni neujednačenim kriterijima vrednovanja praktičnih radova. Ovim istraživanjem žele se detektirati ključni problemi s kojima se učitelji susreću u svakodnevnom radu. Na temelju pročitane literature i povratnih informacija iz školskih ustanova pretpostavlja se da nije svaki učenički uradak (projekt) prilikom prezentacije odličan. Često učitelji izbjegavaju ocjenjivanje radova s ocjenom nižom od izvrsne. Prilikom takvog pristupa ocjenjivanju učenici ne dobivaju povratnu informaciju o kvaliteti vlastitog

rada. Zbog toga u kasnijoj dobi u radu postaju površni i ne obraćaju pozornost na važne elemente poput pravopisa ili točnosti prikazanih podataka. Osvještivanjem učitelja razredne nastave o poštivanju važnosti skale ocjenjivanja uvelike se potiče kreativnost, inovativnost i kritičko mišljenje u radu učenika.

Problem istraživanja

Utvrđiti u kolikoj mjeri učitelji razredne nastave koriste i na koji način vrednuju metode praktičnih radova.

Hipoteza: učitelji razredne nastave često praktične radove vrednuju odličnom ocjenom.

7.2. Uzorak

Planirane je provedba istraživanja na uzorku od 60 učitelja razredne nastave u Krapinsko-zagorskoj županiji. Od ukupnog broja ispitanika u istraživanju je sudjelovalo 50 (83%) učitelja.

7.3. Instrumenti istraživanja

U svrhu ovog istraživanja napravljen je anketni upitnik (Prilog 1). Anketni upitnik je bio jednostavnog oblika, a za njegovo ispunjavanje predviđeno je otprilike 10 minuta. Sastojao se od kratke upute na početku, 5 pitanja na zaokruživanje, jednog pitanja poredati prema važnosti, također se anketa sastoji od 14 tvrdnja u kojima je trebalo odgovoriti s da ili ne te 15 tvrdnja u kojima je trebalo staviti x u kolikoj mjeri se učitelji slažu s pojedinom tvrdnjom. Od ispitanika se, također, tražilo da zaokruže svoj spol i razredni odjel u kojem trenutno poučavaju.

7.4. Postupak

U istraživanju je korištena metoda samoiskaza po principu „papir-olovka”. Ispitanici su bili upoznati s time da je sudjelovanje u istraživanju u potpunosti anonimno i dobrovoljno te da će podaci dobiveni istraživanjem biti korišteni u svrhu izrađivanja diplomskog rada. Također, svi ispitanici dali su usmeni pristanak za sudjelovanje u istraživanju te su mogli odustati od istraživanja u bilo kojem trenutku. Istraživanje je provedeno u nekoliko različitih škola s područja Krapinsko-zagorske županije u periodu od ožujka 2019. godine do travnja 2019. godine.

7.5. Analiza rezultata i rasprava

3. spol * uvođenje PR Crosstabulation

Count

		Uvođenje PR			Total
		1. razred	2. razred	3. razred	
spol	muški	1	1	0	2
	ženski	37	9	2	48
Total		38	10	2	50

Tablica 1. Rezultati: uvođenje praktičnih radova

Tijekom provođenja ankete imala sam 50 ispitanika, od toga je bilo 2 učitelja i 48 učiteljica. Analizom rezultata anketa možemo vidjeti kako 38 učitelja od toga jedan učitelj i 37 učiteljica uvelo praktične radove od prvog razreda. Od drugog razreda praktične radove uvelo je 10 učitelja od toga jedan učitelj i 9 učiteljica, a od trećeg razreda praktične radove uvele su dvije učiteljice.

4. Praktični radovi koji se koriste u nastavnim predmetima

spol * PRm Crosstabulation

Count

		PRm											Total	
		ništa	plakat	pokus	maketa	umna mapa	plakat i pokus	plakat i umna mapa	plakat, pokus, umna mapa	plakat, maketa i umna mapa	pokus i maketa	maketa i umna mapa		
spol	muški	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	ženski	9	9	1	3	7	1	10	2	1	1	4	48	
Total		10	9	1	4	7	1	10	2	1	1	4	50	

Tablica 2. Rezultati: koji se praktični radovi koriste u matematici

Rezultati ankete koje praktične radove učitelji koriste u matematici prikazuju kako 9 učiteljica i 1 učitelj ne koristi ništa od praktičnih radova u matematici, 9 učiteljica koristi plakat, 3 učiteljice i 1 učitelj koristi makete, 7 učiteljica koristi umne mape, 1 učiteljica koristi plakat i pokus, 10 učiteljica koristi plakat i umnu mapu, 2 učiteljice koristi plakat, pokus i umnu mapu, 1 učiteljica koristi plakat, maketu i umnu mapu, 1 učiteljica koristi pokus i maketu i 4 učiteljice koriste makete i umne mape. Iz ovih rezultata možemo zaključiti kako se najviše koriste u matematici plakat i umna mapa od praktičnih radova.

spol * PR hj Crosstabulation

		PRhj				Total
		ništa	plakat	umna mapa	plakat i umna mapa	
spol	muški	0	0	0	2	2
	ženski	3	3	8	34	48
Total		3	3	8	36	50

Tablica 3. Rezultati: koji se praktični radovi koriste u hrvatskom jeziku

Rezultati ankete koje praktične radove učitelji koriste u hrvatskom jeziku prikazuju kako 3 učiteljice ne koriste ništa od praktičnih radova u hrvatskom jeziku, 3 učiteljice koriste plakat, 8 učiteljica koristi umne mape, 34 učiteljice i 2 učitelja koriste plakat i umnu mapu. Iz ovih rezultata možemo zaključiti kako se najviše koriste u hrvatskom jeziku plakat i umna mapa od praktičnih radova.

spol * PRpid Crosstabulation

		PRpid										Total	
		plakat	pokus	umna mapa	plakat i pokus	plakat i umna mapa	plakat, pokus i maketa	plakat, pokus, umna mapa	plakat, maketa i umna mapa	plakat, pokus, maketa i umna mapa	pokus i maketa		pokus, maketa i umna mapa
spol	muški	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2
	ženski	1	1	1	6	3	1	9	1	23	2	0	48
Total		1	1	1	6	3	1	10	1	23	2	1	50

Tablica 4. Rezultati: koji praktični radovi se koriste u prirodi i društvu

Rezultati ankete koje praktične radove učitelji koriste u prirodi i društvu prikazuju kako 1 učiteljica koristi samo plakat, 1 učiteljica koristi samo pokus, 1 učiteljica koristi samo umne mape, 6 učiteljica koristi plakat i pokus, 3 učiteljice koriste plakat i umnu mapu, 1 učiteljica koristi plakat, pokus i maketu, 9 učiteljica i 1 učitelj koriste plakat, pokus i umnu mapu, 1 učiteljica koristi plakat, maketu i umnu mapu, 23 učiteljice koriste plakat, pokus, maketu i umnu mapu, 2 učiteljice koriste pokus i maketu i 1 učitelj koristi pokus maketu i umnu mapu. Iz ovih rezultata možemo zaključiti kako se u prirodi i društvu koriste svi praktični radovi, a to su plakat, pokus, maketa i umna mapa.

spol * PR lik Crosstabulation

		Count								Total	
		PRlik									
		ništa	plakat	maketa	plakat i pokus	plakat i maketa	plakat i umna mapa	plakat, pokus, umna mapa	plakat, maketa i umna mapa	pokus i maketa	
spol	muški	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
	ženski	7	14	8	4	8	2	1	3	1	48
Total		8	14	9	4	8	2	1	3	1	50

Tablica 5. Rezultati: koji se praktični radovi koriste u likovnoj kulturi

Rezultati ankete koje praktične radove učitelji koriste u likovnoj kulturi prikazuju kako 7 učiteljica i 1 učitelj ne koristi ništa od praktičnih radova u likovnoj kulturi, 14 učiteljica koriste plakat, 8 učiteljice i 1 učitelj koristi makete, 4 učiteljice koriste plakat i pokus, 8 učiteljica koristi plakat i maketu, 2 učiteljice koriste plakat i umnu mapu, 1 učiteljica koristi plakat, pokus i umnu mapu, 3 učiteljice koriste plakat, maketu i umnu mapu i 1 učiteljica koristi pokus i maketu. Iz ovih rezultata možemo zaključiti kako se od praktičnih radova najviše koristi u likovnoj kulturi plakat

spol * PRgk Crosstabulation

		Count						Total
		PRgk						
		ništa	plakat	pokus	umna mapa	plakat i umna mapa	plakat, pokus, umna mapa	
spol	muški	2	0	0	0	0	0	2
	ženski	17	15	3	7	5	1	48
Total		19	15	3	7	5	1	50

Tablica 6. Rezultati: koji praktični radovi se koriste u glazbenoj kulturi

Rezultati ankete koje praktične radove učitelji koriste u glazbenoj kulturi prikazuju kako 17 učiteljica i 2 učitelj ne koristi ništa od praktičnih radova u likovnoj kulturi, 15 učiteljica koristi plakat, 3 učiteljice koriste pokuse, 7 učiteljica koristi umne mape, 5 učiteljica koristi plakat i umne mape i 1 učiteljica koristi plakat, pokus i umne mape. Iz ovih rezultata možemo zaključiti kako ima najviše koji ne koriste praktične radove u glazbenoj kulturi, dok najviše od praktičnih radova koriste plakat.

5. Poredaj prema važnosti

1. Urednost

spol * važnostUrednost Crosstabulation

		Count			Total
		važnostUrednost			
		urednost	drugo	3,00	
spol	muški	1	1	0	2
	ženski	4	43	1	48
Total		5	44	1	50

Tablica 7. Rezultati: poredak urednosti prema važnosti u vrednovanju praktičnih radova

Rezultati ankete važnost stavki kod ocjenjivanja praktičnih radova prikazuju kako su se 4 učiteljice i 1 učitelj odlučili da im je urednost na prvom mjestu dok su se 43 učiteljice i 1 učitelj složili kako im urednost nije na prvom mjestu već kreativnost, vrijeme ili jednaka zastupljenost slike i teksta.

2. Kreativnost

spol * važnostKreativnost Crosstabulation

		Count		Total
		važnostKreativnost		
		kreativnost	ostalo	
spol	muški	1	1	2
	ženski	41	7	48
Total		42	8	50

Tablica 8. Rezultati: poredak kreativnosti prema važnosti u vrednovanju praktičnih radova

Rezultati ankete važnost stavki kod ocjenjivanja praktičnih radova prikazuju kako su se 41 učiteljica i 1 učitelj odlučili da im je kreativnost na prvom mjestu dok se 7 učiteljica i 1 učitelj složilo kako im kreativnost nije na prvom mjestu već urednost, vrijeme ili jednaka zastupljenost slike i teksta.

3. Vrijeme

spol * važnostVrijeme Crosstabulation

		Count		Total
		važnostVrijeme		
		vrijeme	Ostalo	
spol	muški	0	2	2
	ženski	2	46	48
Total		2	48	50

Tablica 9. Rezultati: poredak vremena izrade praktičnih radova prema važnosti u vrednovanju

Rezultati ankete važnost stavki kod ocjenjivanja praktičnih radova prikazuju kako su se 2 učiteljice odlučile da im je vrijeme izrade praktičnih radova na prvom mjestu dok se 46 učiteljica i 2 učitelj složilo kako im vrijeme nije na prvom mjestu već urednost, kreativnost ili jednaka zastupljenost slike i teksta.

4. slika tekst

spol * važnostSlikaTekst Crosstabulation

		Count		Total
		važnostSlikaTe		
		kst	ostalo	
spol	muški	2	2	2
	ženski	48	48	48
Total		50	50	50

Tablica 10. Rezultati: poredak urednosti prema važnosti u vrednovanju praktičnih radova

Rezultati ankete važnost stavki kod ocjenjivanja praktičnih radova prikazuju kako se nijedna učiteljica i ni jedan učitelj nije odlučio da im je jednaka zastupljenost slike i teksta na prvom mjestu već proizlazi kako je svim ispitanicima zastupljenost slike i teksta na drugom mjestu.

6. Tko snosi troškove pribora i materijala za praktične radove

spol * troškovi Crosstabulation

Count

		troškovi			Total
		škola	učenici	vlastiti prihod	
spol	muški	0	1	1	2
	ženski	11	18	19	48
Total		11	19	20	50

Tablica 11. Rezultati: tko snosi troškove pribora i materijala za praktične radove

Rezultati ankete tko snosi troškove pribora i materijala za praktične radove prikazuju kako se 11 učiteljica složilo da škola snosi troškove pribora i materijala za praktične radove, 18 učiteljica i 1 učitelj se složilo da učenici snose troškove, dok se 19 učiteljica i 1 učitelj složilo da troškove pribora i materijala snose oni sami.

7. Kojom ocjenom ocjenjujete praktične radove

spol * ocjena Crosstabulation

Count

		ocjena				Total
		odličan	odličan i vrlo dobar	odličan, vrlo dobar i dobar	sve ocjene	
spol	muški	1	1	0	0	2
	ženski	2	26	18	2	48
Total		3	27	18	2	50

Tablica 12. Rezultati: kojom ocjenom učitelji ocjenjuju praktične radove

Rezultati ankete kojom ocjenom učitelji ocjenjuju praktične radove prikazuju kako 2 učiteljice i jedan učitelj ocjenjuju praktične radove samo s ocjenom odličan, 26 učiteljica i 1 učitelj praktične radove ocjenjuju s odličan i vrlo dobrim, 18 učiteljica ocjenjuje s odličnim vrlo dobrim i dobrim, te samo 2 učiteljice praktične radove ocjenjuju svim ocjenama, odnosno ocjenama od nedovoljan do odličan.

8. Koliko često se koriste praktični radovi u ovim predmetima

1. Matematika

spol * učestalostPRm Crosstabulation

		Count					Total
		učestalostPRm					
		nikad	rijetko	ponekad	često	uvijek	
spol	muški	0	2	0	0	0	2
	ženski	4	15	17	9	3	48
Total		4	17	17	9	3	50

Tablica 13. Rezultati: koliko se često koriste praktični radovi u matematici

Rezultati ankete za učestalost praktičnih radova u matematici prikazuju kako 4 učiteljice nikada ne koriste praktične radove u matematici, 15 učiteljica i 2 učitelja rijetko koriste, 17 učiteljica ponekad, 9 učiteljica često te 3 učiteljice uvijek koriste praktične radove u matematici.

2. Hrvatski jezik

spol * učestalostPRhj Crosstabulation

		Count				Total
		učestalostPRhj				
		rijetko	ponekad	često	uvijek	
spol	muški	0	1	1	0	2
	ženski	1	26	10	11	48
Total		1	27	11	11	50

Tablica 14. Rezultati: koliko se često koriste praktični radovi u hrvatskom jeziku

Rezultati ankete za učestalost praktičnih radova u hrvatskom jeziku prikazuju kako ni jedna učiteljica ni jedan učitelj nikada ne koriste praktične radove u matematici, 1 učiteljica rijetko koristi, 26 učiteljica i 1 učitelj ponekad, 10 učiteljica i 1 učitelj često te 11 učiteljica uvijek koriste praktične radove u hrvatskom jeziku.

3. Priroda i društvo

spol * učestalostPRpid Crosstabulation

		Count			Total
		učestalostPRpid			
		ponekad	često	uvijek	
spol	muški	0	2	0	2
	ženski	4	20	24	48
Total		4	22	24	50

Tablica 15. Rezultati: koliko se često koriste praktični radovi u prirodi i društvu

Rezultati ankete za učestalost praktičnih radova u prirodi i društvu prikazuju kako ni jedna učiteljica ni jedan učitelj nikada ne koriste praktične radove u prirodi i društvu, 4 učiteljice ponekad, 20 učiteljica i 2 učitelj često te 24 učiteljice uvijek koriste praktične radove u prirodi i društvu.

4. Likovna kultura

spol * učestalostPRik Crosstabulation

		Count					Total
		učestalostPRik					
		nikad	rijetko	ponekad	često	uvijek	
spol	muški	0	1	0	1	0	2
	ženski	3	13	12	13	7	48
Total		3	14	12	14	7	50

Tablica 16. Rezultati: koliko se često koriste praktični radovi u likovnoj kulturi

Rezultati ankete za učestalost praktičnih radova u likovnoj kulturi prikazuju kako 3 učiteljice nikada ne koriste praktične radove u likovnoj kulturi, 13 učiteljica i 1 učitelj rijetko koriste, 12 učiteljica ponekad, 13 učiteljica i 1 učitelj često te 7 učiteljica uvijek koriste praktične radove u likovnoj kulturi.

5. Glazbena kultura

spol * učestalostPRgk Crosstabulation

		Count					Total
		učestalostPRgk					
		nikad	rijetko	ponekad	često	uvijek	
spol	muški	1	0	1	0	0	2
	ženski	10	18	15	4	1	48
Total		11	18	16	4	1	50

Tablica 17. Rezultati: koliko se često koriste praktični radovi u glazbenoj kulturi

Rezultati ankete za učestalost praktičnih radova u glazbenoj kulturi prikazuju kako 10 učiteljica i 1 učitelj nikada ne koriste praktične radove u glazbenoj kulturi, 18 učiteljica rijetko koriste, 15 učiteljica i 1 učitelj ponekad, 4 učiteljica često te 1 učiteljica uvijek koristi praktične radove u glazbenoj kulturi.

9. Tvrdnje sa DA/NE

Tvrdnja 1. U počecima svog rada koristila/o sam više praktičnih radova u nastavi

spol * tvrdnja1 Crosstabulation

		Count		Total
		tvrdnja1		
		da	ne	
spol	muški	0	2	2
	ženski	14	34	48
Total		14	36	50

Tablica 18. Rezultati: jesu li učitelji više koristili praktične radove u počecima svog rada

Rezultati ankete za tvrdnje alternativnog tipa prikazuju kako se za tvrdnju 1. „u počecima svog rada koristila/o sam više praktičnih radova u nastavi“ 14 učiteljica složilo da su u počecima svog rada koristile više praktičnih radova, dok su se 24 učiteljice i 2 učitelja odlučili za odgovor ne.

Tvrđnja 2. Uvođenjem praktičnih radova u nastavu zamijetila/o sam napredak kod učenika

spol * tvrdnja2 Crosstabulation

Count

		tvrđnja2		Total
		da	ne	
spol	muški	2	0	2
	ženski	42	6	48
Total		44	6	50

Tablica 19. Rezultati: zamjećivanje napretka kod učenika

Rezultati ankete za tvrdnje alternativnog tipa prikazuju kako se za tvrdnju 2. „Uvođenjem praktičnih radova u nastavu zamijetila/o sam napredak kod učenika“ 42 učiteljice i 2 učitelja složilo da su zamijetili napredak kod učenika uvođenjem praktičnih radova, dok se 6 učiteljica nije složilo s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 3. Napredak učenika primijetio/la sam u lakšem savladavanju nastavnog sadržaja

spol * tvrdnja3 Crosstabulation

Count

		tvrđnja3		Total
		da	ne	
spol	muški	2	0	2
	ženski	41	7	48
Total		43	7	50

Tablica 20. Rezultati: napredak učenika u lakšem savladavanju nastavnog sadržaja

Rezultati ankete za tvrdnje alternativnog tipa prikazuju kako se za tvrdnju 3.. „Napredak učenika primijetio/la sam u lakšem savladavanju nastavnog sadržaja“ 41 učiteljica i 2 učitelja složilo se da su napredak učenika zamijetili u lakšem savladavanju nastavnog sadržaja, dok se 7 učiteljica nije složilo s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 4. Napredak učenika primijetio/la sam u finoj motorici na likovnoj kulturi

spol * tvrdnja4 Crosstabulation

		Count		Total
		tvrđnja4		
		da	ne	
spol	muški	1	1	2
	ženski	33	15	48
Total		34	16	50

Tablica 21. Rezultati: napredak učenika u finoj motorici na likovnoj kulturi

Rezultati ankete za tvrdnje alternativnog tipa prikazuju kako su se za tvrdnju 4. „Napredak učenika primijetio/la sam u finoj motorici na likovnoj kulturi“ 33 učiteljice i 1 učitelj složili su se da su napredak učenika zamijetili u finoj motorici na likovnoj kulturi, dok se 15 učiteljica i 1 učitelj nije složio s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 5. Napredak učenika vidim u ponašanju učenika jednih prema drugima

spol * tvrdnja5 Crosstabulation

		Count		Total
		tvrđnja5		
		da	ne	
spol	muški	2	0	2
	ženski	43	5	48
Total		45	5	50

Tablica 22. Rezultati: napredak učenika u ponašanju učenika jednih prema drugima

Rezultati ankete za tvrdnje alternativnog tipa prikazuju kako su se za tvrdnju 5. „Napredak učenika vidim u ponašanju učenika jednih prema drugima“ 43 učiteljice i 2 učitelja složilo se da su napredak učenika zamijetili u ponašanju učenika jednih prema drugima, dok se 5 učiteljica nije složio s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 6. Praktični radovi uveliko razvijaju kritičko mišljenje kod učenika

spol * tvrdnja6 Crosstabulation

		Count		Total
		tvrđnja6		
		da	ne	
spol	muški	2	0	2
	ženski	46	2	48
Total		48	2	50

Tablica 23. Rezultati: razvijanja kritičkog mišljenja pomoću praktičnih radova

Rezultati ankete za tvrdnje alternativnog tipa prikazuju kako se za tvrdnju 6. „Praktični radovi uveliko razvijaju kritičko mišljenje kod učenika“ 46 učiteljica i 2 učitelja složilo se da praktični radovi uveliko razvijaju kritičko mišljenje kod učenika, dok se 2 učiteljice nisu složile s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 7. Praktični radovi zanimljiviji su učenicima od frontalne nastave

spol * tvrdnja7 Crosstabulation

		Count		Total
		tvrđnja7		
		da	ne	
spol	muški	2	0	2
	ženski	45	3	48
Total		47	3	50

Tablica 24. Rezultati: zanimanje učenika za praktične radove

Rezultati ankete za tvrdnje alternativnog tipa prikazuju kako se za tvrdnju 7. „Praktični radovi zanimljiviji su učenicima od frontalne nastave“ 45 učiteljica i 2 učitelja složilo da su praktični radovi zanimljiviji učenicima od frontalne nastave, dok se 3 učiteljice nisu složile s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 8. Reagiraju li učenici pozitivno na provedbu praktičnih radova

spol * tvrdnja8 Crosstabulation

		Count		Total
		tvrđnja8		
		da	ne	
spol	muški	2	0	2
	ženski	46	2	48
Total		48	2	50

Tablica 25. Rezultati: pozitivna reakcija učenika na praktične radove

Rezultati ankete za tvrdnje alternativnog tipa prikazuju kako se za tvrdnju 8. „Reagiraju li učenici pozitivno na provedbu praktičnih radova“ 46 učiteljica i 2 učitelja složilo da učenici pozitivno reagiraju na provedbu praktičnih radova, dok se 2 učiteljice nisu složile s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 9. Zadovoljna/an sam svojim pristupom u provedbi praktičnih radova

spol * tvrdnja9 Crosstabulation

		Count		Total
		tvrđnja9		
		da	ne	
spol	muški	2	0	2
	ženski	40	8	48
Total		42	8	50

Tablica 26. Rezultati: zadovoljnost učitelja pristupom u provedbi praktičnih radova

Rezultati ankete za tvrdnje alternativnog tipa prikazuju kako se za tvrdnju 9. „Zadovoljna/an sam svojim pristupom u provedbi praktičnih radova“ 40 učiteljica i 2 učitelja složilo se da su zadovoljni svojim pristupom u provedbi praktičnih radova, dok se 8 učiteljice nije složilo s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 10. Prilikom prvog ocjenjivanja praktičnog rada susretala/o sam se s problemima

spol * tvrdnja10 Crosstabulation

		Count		Total
		tvrdnja10		
		da	ne	
spol	muški	1	1	2
	ženski	27	21	48
Total		28	22	50

Tablica 27. Rezultati: susretanje s problemima kod prvog ocjenjivanja praktičnih radova

Rezultati ankete za tvrdnje alternativnog tipa prikazuju kako se za tvrdnju 10. „Prilikom prvog ocjenjivanja praktičnog rada susretala/o sam se s problemima“ 27 učiteljica i 1 učitelj složilo da su se prilikom prvog ocjenjivanja praktičnih radova susreli s problemom, dok se 21 učiteljica i 1 učitelj nisu složili s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 11. Treba li u škole uvesti pod obavezni predmet u kojem će učenici učiti samo preko praktičnih radova (npr. domaćinstvo)

spol * tvrdnja11 Crosstabulation

		Count		Total
		tvrdnja11		
		da	ne	
spol	muški	1	1	2
	ženski	40	8	48
Total		41	9	50

Tablica 28. Rezultati: uvođenje praktičnih radova pod obavezni predmet u školi (npr. domaćinstvo)

Rezultati ankete za tvrdnje alternativnog tipa prikazuju kako se za tvrdnju 11. „Treba li u škole uvesti pod obavezni predmet u kojem će učenici učiti samo preko praktičnih radova (npr. domaćinstvo)“ 40 učiteljica i 1 učitelj složilo su se da treba u škole uvesti pod obavezan predmet u kojem će učenici učiti samo preko praktičnih radova, dok se 8 učiteljica i 1 učitelj nisu složili s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 12. Prilikom izrade praktičnih radova ocjenjuju li se praktični radovi odmah po završetku

spol * tvrdnja12 Crosstabulation

		Count		Total
		tvrđnja12		
		da	ne	
spol	muški	1	1	2
	ženski	39	9	48
Total		40	10	50

Tablica 29. Rezultati: razvijanja kritičkog mišljenja pomoću praktičnih radova

Rezultati ankete za tvrdnje alternativnog tipa prikazuju kako se za tvrdnju 12. „Prilikom izrade praktičnih radova ocjenjuju li se praktični radovi odmah po završetku“ 39 učiteljica i 1 učitelj složilo da se učenici ocjenjuju odmah po završetku praktičnih radova, dok se 9 učiteljica i 1 učitelj nisu složili s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 13. Pokazuju li podjednako i dječaci i djevojčice interes za praktične radove

spol * tvrdnja13 Crosstabulation

		Count		Total
		tvrđnja13		
		da	ne	
spol	muški	1	1	2
	ženski	34	14	48
Total		35	15	50

Tablica 30. Rezultati: jednakost interesa kod dječaka i djevojčica za praktične radove

Rezultati ankete za tvrdnje alternativnog tipa prikazuju kako se za tvrdnju 13. „Pokazuju li podjednako i dječaci i djevojčice interes za praktične radove“ 34 učiteljica i 1 učitelj složilo da dječaci i djevojčice pokazuju podjednaki interes za praktične radove, dok se 14 učiteljica i 1 učitelj nisu složili s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 14. Izrađuju li djeca praktične radove kod kuće kao domaće zadaće

spol * tvrdnja14 Crosstabulation

		Count		Total
		tvrdnja14		
		da	ne	
spol	muški	2	0	2
	ženski	36	12	48
Total		38	12	50

Tablica 31. Rezultati: izrada praktičnih radova kod kuće

Rezultati ankete za tvrdnje alternativnog tipa prikazuju kako se za tvrdnju 14. „Izrađuju li djeca praktične radove kod kuće kao domaće zadaće“ 36 učiteljica i 2 učitelja složilo se da djeca izrađuju praktične radove kod kuće kao domaće zadaće dok se 12 učiteljica nije složilo s ovom tvrdnjom.

10. Tvrđnje slažem se ne slažem se

1. u praktičnim radovima najvažnija mi je urednost

spol * tvrdnjaslažemse1 Crosstabulation

		tvrdnjaslažemse1					Total
		u potpunosti se ne slažem	ne slažem se	niti se slažem niti se ne slažem	slažem se	u potpunosti se slažem	
spol	muški	0	1	0	1	0	2
	ženski	1	8	17	20	2	48
Total		1	9	17	21	2	50

Tablica 32. Rezultati: važnost urednosti kod praktičnih radova

Prema rezultatima iz ankete 1 učiteljica se u potpunosti ne slaže s tvrdnjom da je u praktičnim radovima najvažnija urednost, 9 učitelja se ne slaže s tom tvrdnjom, 17 učitelja se niti slaže niti ne slaže s tvrdnjom, 21 učitelj se slaže s tvrdnjom te 2 učitelja se u potpunosti slažu s tvrdnjom da je u praktičnim radovima najvažnija urednost.

Tvrđnja 2. Važna mi je samostalnost učenika u izradi

spol * tvrdnjaslažemse2 Crosstabulation

Count

		tvrdnjaslažemse2					Total
		u potpunosti se ne slažem	ne slažem se	niti se slažem niti se ne slažem	slažem se	u potpunosti se slažem	
spol	muški	0	0	0	2	0	2
	ženski	1	2	4	25	16	48
Total		1	2	4	27	16	50

Tablica 33. Rezultati: važnost samostalnosti u praktičnim radovima

Rezultati ankete za drugu tvrdnju, kako je važna samostalnost učenika u izradi praktičnih radova, prikazuju kako se 1 učiteljica u potpunosti ne slaže s tvrdnjom, 2 učiteljice se ne slažu s tvrdnjom, 4 učiteljice se niti slažu niti ne slažu s tom tvrdnjom, 25 učiteljica i 2 učitelja se slažu s ovom tvrdnjom dok se 16 učiteljica u potpunosti slažu s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 3. Postupak mi je važniji od rezultata

spol * tvrdnjaslažemse3 Crosstabulation

Count

		tvrdnjaslažemse3					Total
		u potpunosti se ne slažem	ne slažem se	niti se slažem niti se ne slažem	slažem se	u potpunosti se slažem	
spol	muški	0	1	0	1	0	2
	ženski	1	5	15	22	5	48
Total		1	6	15	23	5	50

Tablica 34. Rezultati: važniji je postupak od rezultata

Rezultati ankete za treću tvrdnju, postupak mi je važniji od rezultata , prikazuju kako se 1 učiteljica u potpunosti ne slaže s tvrdnjom, 5 učiteljica i 1 učitelj se ne slažu s tvrdnjom, 15 učiteljica se niti slažu niti ne slažu s tom tvrdnjom, 22 učiteljice i 1 učitelj se slažu s ovom tvrdnjom dok se 5 učiteljica u potpunosti slaže s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 4. Važna mi je komunikacija između članova skupine

spol * tvrdnjaslažemse4 Crosstabulation

Count

		tvrdnjaslažemse4			Total
		nit se slažem nit se ne slažem	slažem se	u potpunosti se slažem	
spol	muški	0	1	1	2
	ženski	2	11	35	48
Total		2	12	36	50

Tablica 35. Rezultati: važnost komunikacije između članova skupine

Rezultati ankete za četvrtu tvrdnju, važna mi je komunikacija između članova skupine, prikazuju kako se ni jedna učiteljica i ni jedan učitelj u potpunosti ne slažu s tvrdnjom, ni jedna učiteljica i ni jedan učitelj se ne slažu s tvrdnjom, dok se 2 učiteljice niti slažu niti ne slažu s tom tvrdnjom, 11 učiteljica i 1 učitelj se slažu s ovom tvrdnjom te se 35 učiteljica i 1 učitelj u potpunosti slažu s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 5. Tijekom praktičnog rada važno je poticati samovrednovanje (npr. zadovoljan, nezadovoljan)

spol * tvrdnjaslažemse5 Crosstabulation

Count

		tvrdnjaslažemse5				Total
		ne slažem se	nit se slažem nit se ne slažem	slažem se	u potpunosti se slažem	
spol	muški	0	1	0	1	2
	ženski	1	3	12	32	48
Total		1	4	12	33	50

Tablica 36. Rezultati: važnost poticanja samovrednovanja

Rezultati ankete za petu tvrdnju, tijekom praktičnog rada važno je poticati samovrednovanje (npr. zadovoljan, nezadovoljan), prikazuju kako se ni jedna učiteljica ni jedan učitelj u potpunosti ne slažu s tvrdnjom, 1 učiteljica se ne slaže s tvrdnjom, 3 učiteljice i 1 učitelj se niti slažu niti ne slažu s tom tvrdnjom, 12 učiteljice se slažu s ovom tvrdnjom te se 32 učiteljice i 1 učitelj u potpunosti slaže s ovom tvrdnjom.

Tvrdnja 6. Prilikom praktičnih radova važno mi je izlaganje zaključka

spol * tvrdnjaslažemse6 Crosstabulation

		Count			Total
		tvrdnjaslažemse6			
		niti se slažem niti se ne slažem	slažem se	u potpunosti se slažem	
spol	muški	0	0	2	2
	ženski	2	21	25	48
Total		2	21	27	50

Tablica 37. Rezultati: važnost izlaganja zaključka kod praktičnih radova

Rezultati ankete za šestu tvrdnju, prilikom praktičnih radova važno mi je izlaganje zaključka, prikazuju kako se ni jedna učiteljica ni jedan učitelj u potpunosti ne slažu s tvrdnjom, ni jedna učiteljica ni jedan učitelj se ne slaže s tvrdnjom, 2 učiteljice se niti slažu niti ne slažu s tom tvrdnjom, 21 učiteljica se slaže s ovom tvrdnjom te se 25 učiteljica i 2 učitelja u potpunosti slažu s ovom tvrdnjom.

Tvrdnja 7. Kod izrade praktičnih radova (plakata) važna mi je točnost podataka

spol * tvrdnjaslažemse7 Crosstabulation

		Count			Total
		tvrdnjaslažemse7			
		niti se slažem niti se ne slažem	slažem se	u potpunosti se slažem	
spol	muški	0	0	2	2
	ženski	2	16	30	48
Total		2	16	32	50

Tablica 38. Rezultati: važnost točnosti podataka

Rezultati ankete za sedmu tvrdnju, kod izrade praktičnih radova (plakata) važna mi je točnost podataka, prikazuju kako se ni jedna učiteljica ni jedan učitelj u potpunosti ne slažu s tvrdnjom, ni jedna učiteljica ni jedan učitelj se ne slaže s tvrdnjom, 2 učiteljice se niti slažu niti ne slažu s tom tvrdnjom, 16 učiteljica se slaže s ovom tvrdnjom te se 30 učiteljica i 2 učitelja u potpunosti slažu s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 8. U praktičnim radovima važna mi je struktura rada (uvod, sadržaj, zaključak)

spol * tvrdnjaslažemse8 Crosstabulation

		Count					Total
		tvrdnjaslažemse8					
		u potpunosti se ne slažem	ne slažem se	niti se slažem niti se ne slažem	slažem se	u potpunosti se slažem	
spol	muški	0	0	0	0	2	2
	ženski	2	1	7	24	14	48
Total		2	1	7	24	16	50

Tablica 39. Rezultati: važnost strukture rada

Rezultati ankete za osmu tvrdnju, u praktičnim radovima važna mi je struktura rada (uvod, sadržaj, zaključak), prikazuju kako se 2 učiteljice u potpunosti ne slažu s tvrdnjom, 1 učiteljica se ne slaže s tvrdnjom, 7 učiteljica se niti slažu niti ne slažu s tom tvrdnjom, 24 učiteljice se slažu s ovom tvrdnjom te se 14 učiteljica i 2 učitelja u potpunosti slažu s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 9. U praktičnim radovima kod učenika važan mi je suradnički odnos i uvažavanje tuđeg mišljenja

spol * tvrdnjaslažemse9 Crosstabulation

		Count			Total
		tvrdnjaslažemse9			
		ne slažem se	slažem se	u potpunosti se slažem	
spol	muški	0	0	2	2
	ženski	1	16	31	48
Total		1	16	33	50

Tablica 40. Rezultati: važnost suradničkog odnosa i uvažavanje tuđeg mišljenja

Rezultati ankete za devetu tvrdnju, u praktičnim radovima kod učenika važan mi je suradnički odnos i uvažavanje tuđeg mišljenja, prikazuju kako se ni jedna učiteljica ni jedan učitelj u potpunosti ne slažu s tvrdnjom, 1 učiteljica se ne slaže s tvrdnjom, ni jedna učiteljica ni jedan učitelj se niti slažu niti ne slažu s tom tvrdnjom,

16 učiteljica se slaže s ovom tvrdnjom te se 31 učiteljica i 2 učitelja u potpunosti slažu s ovom tvrdnjom.

Tvrdnja 10. Praktični radovi djelotvorniji su kod usvajanja nastavnog sadržaja djece u školi, nego usmeno predavanje učitelja

spol * tvrdnjaslažemse10 Crosstabulation

		Count					Total
		tvrdnjaslažemse10					
		u potpunosti se ne slažem	ne slažem se	niti se slažem niti se ne slažem	slažem se	u potpunosti se slažem	
spol	muški	0	0	0	1	1	2
	ženski	2	4	8	15	19	48
Total		2	4	8	16	20	50

Tablica 41. Rezultati: djelotvornost praktičnih radova kod usvajanja nastavnog sadržaja

Rezultati ankete za desetu tvrdnju, praktični radovi djelotvorniji su kod usvajanja nastavnog sadržaja djece u školi, nego usmeno predavanje učitelja, prikazuju kako se 2 učiteljice u potpunosti ne slažu s tvrdnjom, 4 učiteljice se ne slaže s tvrdnjom, 8 učiteljica se niti slaže niti ne slaže s tom tvrdnjom, 15 učiteljica i 1 učitelj se slažu s ovom tvrdnjom te se 19 učiteljica i 1 učitelj u potpunosti slažu s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 11. Praktične radove važno je primijeniti u svim nastavnim predmetima

spol * tvrdnjaslažemse11 Crosstabulation

		Count				Total
		tvrdnjaslažemse11				
		ne slažem se	niti se slažem niti se ne slažem	slažem se	u potpunosti se slažem	
spol	muški	0	1	0	1	2
	ženski	4	16	19	9	48
Total		4	17	19	10	50

Tablica 42. Rezultati: važnost primijene praktičnih radova u svim nastavnim predmetima

Rezultati ankete za jedanaestu tvrdnju, praktične radove važno je primijeniti u svim nastavnim predmetima, prikazuju kako se ni jedna učiteljica ni jedan učitelj u potpunosti ne slažu s tvrdnjom, 4 učiteljice se ne slažu s tvrdnjom, 16 učiteljica i 1 učitelj se niti slaže niti ne slaže s tom tvrdnjom, 19 učiteljica se slaže s ovom tvrdnjom te se 9 učiteljica i 1 učitelj u potpunosti slažu s ovom tvrdnjom.

Tvrđnja 12. U program osnovnoškolskog obrazovanja treba uvesti više nastave koja je usmjerena na učenika

spol * tvrdnjaslažemse12 Crosstabulation

		Count			Total
		tvrdnjaslažemse12			
		ne slažem se	slažem se	u potpunosti se slažem	
spol	muški	0	2	0	2
	ženski	1	24	23	48
Total		1	26	23	50

Tablica 43. Rezultati: uvođenje u škole više nastave koja je usmjerena na učenika

Rezultati ankete za dvanaestu tvrdnju, u program osnovnoškolskog obrazovanja treba uvesti više nastave koja je usmjerena na učenika, prikazuju kako se ni jedna učiteljica i ni jedan učitelj u potpunosti ne slažu s tvrdnjom, 1 učiteljica se ne slaže s tvrdnjom, ni jedna učiteljica i ni jedan učitelj se niti slaže niti ne slaže s

tom tvrdnjom, 24 učiteljice i 2 učitelja se slaže s ovom tvrdnjom te se 23 učiteljice u potpunosti slažu s ovom tvrdnjom.

Tvrdnja 13. Tijekom praktičnih radova učenici uče kako kvalitetno i kulturno komunicirati s drugim učenicima

spol * tvrdnjaslažemse13 Crosstabulation

		Count				Total
		tvrdnjaslažemse13				
		u potpunosti se ne slažem	niti se slažem niti se ne slažem	slažem se	u potpunosti se slažem	
spol	muški	0	0	2	0	2
	ženski	1	1	18	28	48
Total		1	1	20	28	50

Tablica 44. Rezultati: učenje kvalitetnog i kulturnog komuniciranja s drugim učenicima

Rezultati ankete za trinaestu tvrdnju, tijekom praktičnih radova učenici uče kako kvalitetno i kulturno komunicirati s drugim učenicima, prikazuju kako se ni jedna učiteljica i ni jedan učitelj u potpunosti ne slažu s tvrdnjom, ni jedna učiteljica i ni jedan učitelj ne slažu s tvrdnjom, 1 učiteljica se niti slaže niti ne slaže s tom tvrdnjom, 18 učiteljica i 1 učitelj se slažu s ovom tvrdnjom te se 28 učiteljica u potpunosti slažu s ovom tvrdnjom.

Tvrdnja 14. Mentalne mape učenicima pomažu prilikom usvajanja nastavnih sadržaja

spol * tvrdnjaslažemse14 Crosstabulation

		Count				Total
		tvrdnjaslažemse14				
		ne slažem se	niti se slažem niti se ne slažem	slažem se	u potpunosti se slažem	
spol	muški	0	0	2	0	2
	ženski	1	4	23	20	48
Total		1	4	25	20	50

Tablica 45. Rezultati: pomoć umnih mapa kod usvajanja nastavnih sadržaja

Rezultati ankete za četrnaestu tvrdnju, mentalne mape učenicima pomažu prilikom usvajanja nastavnih sadržaja, prikazuju kako se ni jedna učiteljica i ni jedan učitelj u potpunosti ne slažu s tvrdnjom, ni jedna učiteljica i ni jedan učitelj se ne slažu s tvrdnjom, 4 učiteljice se niti slažu niti ne slažu s tom tvrdnjom, 23 učiteljice i 2 učitelja se slažu s ovom tvrdnjom te se 20 učiteljica u potpunosti slaže s ovom tvrdnjom.

Tvrdnja 15. Ocjenjivanje praktičnih radova zahtjevnije je od ocjenjivanja ispita ili usmenog ispitivanja

spol * tvrdnjaslažemse15 Crosstabulation

		Count				Total
		tvrdnjaslažemse15				
		ne slažem se	niti se slažem niti se ne slažem	slažem se	u potpunosti se slažem	
spol	muški	0	1	0	1	2
	ženski	1	7	21	19	48
Total		1	8	21	20	50

Tablica 46. Rezultati: ocjenjivanje je zahtjevnije od ispita i usmenog ispitivanja

Rezultati ankete za petnaestu tvrdnju, ocjenjivanje praktičnih radova zahtjevnije je od ocjenjivanja ispita ili usmenog ispitivanja, prikazuju kako se ni jedna učiteljica i ni jedan učitelj u potpunosti ne slažu s tvrdnjom, ni jedna učiteljica i ni jedan učitelj ne slažu s tvrdnjom, 7 učiteljica i 1 učitelj se niti slaže niti ne slaže s tom tvrdnjom, 21 učiteljica se slaže s ovom tvrdnjom te se 19 učiteljica i 1 učitelj u potpunosti slažu s ovom tvrdnjom.

ZAKLJUČAK

Učitelji trebaju temeljito upoznati, ne samo metode poučavanja i oblike organiziranja nastave, nego i didaktičke strategije aktivnog, iskustvenog učenja, učenja putem otkrivanja i problemsku nastavu. Korištenjem praktičnih aktivnosti u nastavi, učitelji vode učenike do usvojenosti kompetencija koje omogućuju samostalno cjeloživotno učenje. Kao što sam u teorijskom dijelu spomenula praktičan rad je značajan i pridonosi ostvarenju materijalnih i funkcionalnih zadataka nastave, odnosno stjecanju znanja i sposobnosti. Tijekom školovanja učitelji trebaju poticati svaki oblik učenja u kojima su učenici aktivni jer kroz takvu nastavu potičemo razvoj učenika, veću zainteresiranost i veću motivaciju za učenje. Kao što svi znamo današnji školski sustav je i dalje usmjeren više na učitelje, nego na učenika. Zbog toga bi trebalo više poticati nastavu koja je usmjerena na učenika, a ne na učitelja jer omogućuje svakom pojedincu da ostvari što je više moguće svojih potencijala.

Glavni cilj istraživanja bio je utvrđivanje mišljenja i stavova učitelja o vrednovanju praktičnih radova u razrednoj nastavi. Također, detektirati probleme s kojima se učitelji svakodnevno susreću u svom radu.

Prema istraživanju koje je provedeno anketnim upitnikom možemo zaključiti kako se od prvog razreda osnovne škole uvode praktični radovi u nastavu. Prilikom ocjenjivanja učiteljima je na prvom mjestu kreativnost, a zatim urednost rada. Također, istraživanjem je dobiveno kako većina učitelja praktične radove ocjenjuje ocjenama odličan i vrlo dobar. Tijekom stručno-pedagoške prakse susretala sam se s tim problemom jer mali broj učitelja smatra kako nije svaki rad za ocjenu odličan i vrlo dobar, što većina učitelja primjenjuje. Kao i u teoriji tako i u praksi, prema istraživanju dobiveno je da uvođenjem praktičnih radova zamjećujemo napredak kod učitelja, lakše savladavanje nastavnog sadržaja, primjećuje se napredak i u finoj motorici u likovnoj kulturi, razvija se kritičko mišljenje kod učenika, a najvažnije od svega učitelji uviđaju napredak u ponašanju učenika jednih prema drugima te bolji suradnički odnos i uvažavanje tuđeg mišljenja. Učitelji su se prilikom prvog ocjenjivanja susretali s problemima, što ocijeniti, na koji način. Učitelji prema rezultatima smatraju kako je ocjenjivanje praktičnih radova zahtjevnije od ocjenjivanja ispita ili usmenog ispitivanja. Također, ocjenjivanje praktičnih radova

ocjenjuje se odmah po završetku radova. Rezultatima anketnog upitnika dolazimo do rezultata kako se praktični radovi izrađuju kod kuće kao domaće zadaće, što smatram kako nije pouzdano jer i sami znamo da roditelji u većini slučajeva pomažu djeci te ti radovi zapravo nisu mjerljivi za ocjenjivanje.

Literatura

1. Barth, B.M. (2004). *Razumjeti što djeca razumiju*. Zagreb: Profil international.
2. Bognar, L., i Matijević, M. (2005). *Didaktika*. Zagreb: Školska knjiga.
3. Bošnjak, B. (1997). *Drugo lice škole*. Zagreb: Alinea.
4. De Zan, I. (1999). *Metodika nastave prirode i društva*. Zagreb: Školska knjiga.
5. Domović, V. (2003). *Školsko ozračje i učinkovitost škole*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
6. Dr. Petričević, D. (2006). *Metodika praktične nastave*. Zagreb: Pučko otvoreno učilište Zagreb.
7. Fabijanić, V. (2014). Projektna nastava: primjena u izradi istraživačkih radova učenika. *Educatio biologia: časopis edukacije i biologije*, str. 89-96.
8. Jensen, E. (2003). *Super-nastava: nastavne strategije za kvalitetnu školu i uspješno učenje*. Zagreb: Educa.
9. Kadum-Bošnjak, S., i Brajković, D. (2007). Praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje učenika u nastavi. *Metodički obzori: časopis za odgojno-obrazovnu teoriju i praksu, Vol. 2(2007)2(No.4)*, str. 35.-51.
10. Kyriacou, C. (2001). *Temeljna nastavna umijeća*. Zagreb: Educa.
11. Marović, Ž. (2004). Ocjenjivanje učeničkog napretka. *Kateheza: časopis za vjeronauk u školi*, str. 35.-56.
12. Matijević, M. (2008/2009). Projektno učenje i nastava. *Znamen: nastavnički stupnik*, str. 188.-225.
13. Matijević, M., i Radovanović, D. (2011). *Nastava usmjerena na učenika*. Zagreb: Školske novine.
14. Mayer, H. (2005). *Što je dobra nastava*. Zagreb: Erudita.
15. Ministarstvo znanosti i obrazovanja. (2010). *Pravilnik o načelima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi*.
16. Nikićević-Milković, A. (2004). Aktivno učenje na visokoškolskoj razini. *Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja, Vol. L(No. 12)*, str. 45.-54.

17. Omerović, M., i Džaferagić-Franca, A. (2012). Aktivno učenje u osnovnoj školi. *Metodički obzori: časopis za odgojno-obrazovnu teoriju i praksu*, Vol. 7(2012)1(No. 14), str. 167.-181.
18. Pecko, L. (2015). Utjecaj problemske nastave na aktivnost učenika u nastavi prirode. *Metodički obzori: časopis za odgojno-obrazovnu teoriju i praksu*, Vol. 10(2015)2(No. 22), str. 69.-88.
19. Podrug, I. (2017). Utjecaj primjene strategije učenje otkrivanjem na motivaciju učenika za učenje biologije na primjeru nastavne jedinice molekula DNA. *Educatio biologiae: časopis edukacije biologije*(No. 3), str. 143.-157.
20. Poljak, V. (1968). Praktični radovi u osnovnoj školi. Zagreb: Školska knjiga.
21. Poljak, V. (1988). *Didaktika*. Zagreb: Školska knjiga.
22. Stojaković, O. (2005). Problemska nastava. *Stručni rad: obrazovna tehnologija*, str. 72.-89.
23. Terhart, E. (2001). *Metode učenja i poučavanja*. Zagreb: Educa.
24. Visković, I. (2016). Projektna nastava kao područje unaprjeđenja kvalitete škole. *Školski vjesnik: časopis za pedagoškijsku teoriju i praksu*, str. 381.-391.

DODACI

Popis slika

SLIKA 1. STRATEGIJA UČENJA OTKRIVANJEM	13
SLIKA 2. PASIVNA I AKTIVNA ULOGA UČENIKA NA NASTAVNOM SATU	16

Popis tablica

TABLICA 1. REZULTATI: UVOĐENJE PRAKTIČNIH RADOVA	18
TABLICA 2. REZULTATI: KOJI SE PRAKTIČNI RADOVI KORISTE U MATEMATICI	18
TABLICA 3. REZULTATI: KOJI SE PRAKTIČNI RADOVI KORISTE U HRVATSKOM JEZIKU	19
TABLICA 4. REZULTATI: KOJI PRAKTIČNI RADOVI SE KORISTE U PRIRODI I DRUŠTVU.....	19
TABLICA 5. REZULTATI: KOJI SE PRAKTIČNI RADOVI KORISTE U LIKOVNOJ KULTURI.....	20
TABLICA 6. REZULTATI: KOJI PRAKTIČNI RADOVI SE KORISTE U GLAZBENOJ KULTURI.....	20
TABLICA 7. REZULTATI: POREDAK UREDNOSTI PREMA VAŽNOSTI U VREDNOVANJU PRAKTIČNIH RADOVA	21
TABLICA 8. REZULTATI: POREDAK KREATIVNOSTI PREMA VAŽNOSTI U VREDNOVANJU PRAKTIČNIH RADOVA	21
TABLICA 9. REZULTATI: POREDAK VREMENA IZRADE PRAKTIČNIH RADOVA PREMA VAŽNOSTI U VREDNOVANJU	22
TABLICA 10. REZULTATI: POREDAK UREDNOSTI PREMA VAŽNOSTI U VREDNOVANJU PRAKTIČNIH RADOVA	22
TABLICA 11. REZULTATI: TKO SNOSI TROŠKOVE PRIBORA I MATERIJALA ZA PRAKTIČNE RADOVE.....	23
TABLICA 12. REZULTATI: KOJOM OCJENOM UČITELJI OCJENJUJU PRAKTIČNE RADOVE.....	23
TABLICA 13. REZULTATI: KOLIKO SE ČESTO KORISTE PRAKTIČNI RADOVI U MATEMATICI.....	24
TABLICA 14. REZULTATI: KOLIKO SE ČESTO KORISTE PRAKTIČNI RADOVI U HRVATSKOM JEZIKU	24
TABLICA 15. REZULTATI: KOLIKO SE ČESTO KORISTE PRAKTIČNI RADOVI U PRIRODI I DRUŠTVU.....	25

TABLICA 16. REZULTATI: KOLIKO SE ČESTO KORISTE PRAKTIČNI RADOVI U LIKOVNOJ KULTURI.....	25
TABLICA 17. REZULTATI: KOLIKO SE ČESTO KORISTE PRAKTIČNI RADOVI U GLAZBENOJ KULTURI	26
TABLICA 18. REZULTATI: JESU LI UČITELJI VIŠE KORISTILI PRAKTIČNE RADOVE U POČECIMA SVOG RADA	26
TABLICA 19. REZULTATI: ZAMJEĆIVANJE NAPRETKA KOD UČENIKA	27
TABLICA 20. REZULTATI: NAPREDAK UČENIKA U LAKŠEM SAVLADAVANJU NASTAVNOG SADRŽAJA.....	27
TABLICA 21. REZULTATI: NAPREDAK UČENIKA U FINOJ MOTORICI NA LIKOVNOJ KULTURI.....	28
TABLICA 22. REZULTATI: NAPREDAK UČENIKA U PONAŠANJU UČENIKA JEDNIH PREMA DRUGIMA	28
TABLICA 23. REZULTATI: RAZVIJANJA KRITIČKOG MIŠLJENJA POMOĆU PRAKTIČNIH RADOVA.....	29
TABLICA 24. REZULTATI: ZANIMANJE UČENIKA ZA PRAKTIČNE RADOVE.....	29
TABLICA 25. REZULTATI: POZITIVNA REAKCIJA UČENIKA NA PRAKTIČNE RADOVE.....	30
TABLICA 26. REZULTATI: ZADOVOLJNOST UČITELJA PRISTUPOM U PROVEDBI PRAKTIČNIH RADOVA.....	30
TABLICA 27. REZULTATI: SUSRETANJE S PROBLEMIMA KOD PRVOG OCJENJIVANJA PRAKTIČNIH RADOVA.....	31
TABLICA 28. REZULTATI: UVOĐENJE PRAKTIČNIH RADOVA POD OBAVEZNI PREDMET U ŠKOLI (NPR. DOMAĆINSTVO)	31
TABLICA 29. REZULTATI: RAZVIJANJA KRITIČKOG MIŠLJENJA POMOĆU PRAKTIČNIH RADOVA.....	32
TABLICA 30. REZULTATI: JEDNAKOST INTERESA KOD DJEČAKA I DJEVOJČICA ZA PRAKTIČNE RADOVE.....	32
TABLICA 31. REZULTATI: IZRADA PRAKTIČNIH RADOVA KOD KUĆE	33
TABLICA 32. REZULTATI: VAŽNOST UREDNOSTI KOD PRAKTIČNIH RADOVA	33
TABLICA 33. REZULTATI: VAŽNOST SAMOSTALNOSTI U PRAKTIČNIM RADOVIMA.....	34
TABLICA 34. REZULTATI: VAŽNIJI JE POSTUPAK OD REZULTATA	34
TABLICA 35. REZULTATI: VAŽNOST KOMUNIKACIJE IZMEĐU ČLANOVA SKUPINE.....	35
TABLICA 36. REZULTATI: VAŽNOST POTICANJA SAMOVREDNOVANJA	35

TABLICA 37. REZULTATI: VAŽNOST IZLAGANJA ZAKLJUČKA KOD PRAKTIČNIH RADOVA.....	36
TABLICA 38. REZULTATI: VAŽNOST TOČNOSTI PODATAKA	36
TABLICA 39. REZULTATI: VAŽNOST STRUKTURE RADA.....	37
TABLICA 40. REZULTATI: VAŽNOST SURADNIČKOG ODNOSA I UVAŽAVANJE TUĐEG MIŠLJENJA	37
TABLICA 41. REZULTATI: DJELOTVORNOST PRAKTIČNIH RADOVA KOD USVAJANJA NASTAVNOG SADRŽAJA	38
TABLICA 42. REZULTATI: VAŽNOST PRIMIJENE PRAKTIČNIH RADOVA U SVIM NASTAVNIM PREDMETIMA.....	39
TABLICA 43. REZULTATI: UVOĐENJE U ŠKOLE VIŠE NASTAVE KOJA JE USMJERENA NA UČENIKA.....	39
TABLICA 44. REZULTATI: UČENJE KVALITETNOG I KULTURNOG KOMUNICIRANJA S DRUGIM UČENICIMA	40
TABLICA 45. REZULTATI: POMOĆ UMNIH MAPA KOD USVAJANJA NASTAVNIH SADRŽAJA	40
TABLICA 46. REZULTATI: OCJENJIVANJE JE ZAHTJEVNIJE OD ISPITA I USMENOG ISPITIVANJA	41

PRILOZI

Prilog 1. Anketni upitnik

Poštovani učitelji,
ovaj anketni upitnik osmišljen je za istraživanje o mišljenjima i stavovima učitelja o vrednovanju praktičnih radova u razrednoj nastavi. Istraživanje je u svrhu diplomskog rada studentice Jelene Prepec.
U upitniku ne postoje točni i netočni odgovori, stoga vas molim da na pitanja odgovorite iskreno.
Vaše sudjelovanje je anonimno i dobrovoljno.

1. **Spol (zaokružite):** M / Ž

2. **Razredni odjel u kojem trenutno poučavate:**

- a) 1. razred
- b) 2. razred
- c) 3. razred
- d) 4. razred

3. **Od kojeg razreda ste uveli praktične radove u nastavu?**

- a) 1. razred
- b) 2. razred
- c) 3. razred
- d) 4. razred

4. **Koje praktične radove koristite u ovim predmetima (označite s x koje praktične radove koristite, može biti više odgovora)**

	Plakat	Pokus	Maketa	Umne mape
Matematika				
Hrvatski jezik				
Priroda i društvo				
Likovna kultura				
Glazbena kultura				

5. Poredaj prema važnosti od 1 do 4!

Kod praktičnih radova ocjenjujem:

_____ Urednost

_____ Kreativnost

_____ Vrijeme

_____ Jednaka zastupljenost slike i teksta

6. Tko snosi troškove pribora i materijala za praktične radove:

- a) Škola
- b) učenici
- c) vlastiti prihodi

7. Kojom ocjenom ocjenjujete praktične radove? (može biti više odgovora)

- a) 5
- b) 4
- c) 3
- d) 2
- e) 1

8. Prema vašem mišljenju koliko često koristite praktične radove u ovim predmetima? (U tablici označite x u polju koliko često koristite praktične radove u kojem predmetu)

	Nikad	Rijetko	Ponekad	Često	Uvijek
Matematika					
Hrvatski jezik					
Priroda i društvo					
Likovna kultura					
Glazbena kultura					

9. Pažljivo pročitajte sljedeće tvrdnje, ako se slažete s tvrdnjom stavite x u kvadratić DA, ako se ne slažete stavite x u kvadratić NE.

	DA	NE
1. U počecima svog rada koristila/o sam više praktičnih radova u nastavi		
2. Uvođenjem praktičnih radova u nastavu zamijetila/o sam napredak kod		

učenika		
3. Napredak učenika primijetio/la sam u lakšem savladavanju nastavnog sadržaja		
4. Napredak učenika primijetio/la sam u finoj motorici na likovnoj kulturi		
5. Napredak učenika vidim u ponašanju učenika jednih prema drugima		
6. Praktični radovi uveliko razvijaju kritičko mišljenje kod učenika		
7. Praktični radovi zanimljiviju su učenicima od frontalne nastave		
8. Reagiraju li učenici pozitivno na provedbu praktičnih radova		
9. Zadovoljna/an sam svojim pristupom u provedbi praktičnih radova		
10. Prilikom prvog ocjenjivanja praktičnog rada susretala/o sam se s problemima		
11. Treba li u škole uvesti pod obavezni predmet u kojem će učenici učiti samo preko praktičnih radova (npr. domaćinstvo)		
12. Prilikom izrade praktičnih radova ocjenjuju li se praktični radovi odmah po završetku		
13. Pokazuju li podjednako i dječaci i djevojčice interes za praktične radove		
14. Izrađuju li djeca praktične radove kod kuće kao domaće zadaće		

10. Pažljivo pročitajte sljedeće tvrdnje i za svaku stavite x u kojoj mjeri se s njom slažete:

1 = u potpunosti se ne slažem, 2 = ne slažem se, 3 = niti se slažem niti se ne slažem, 4 = slažem se, 5 = u potpunosti se slažem.

	Tvrdnja	1	2	3	4	5
1.	U praktičnim radovima najvažnija mi je urednost					
2.	Važna mi je samostalnost učenika u izradi					
3.	Postupak mi je važniji od rezultata...					
4.	Važna mi je komunikacija između članova skupine					
5.	Tijekom praktičnog rada važno je poticati samovrednovanje (npr. Zadovoljan, nezadovoljan) izvršenošću zadatka					
6.	Prilikom praktičnih radova važna mi je prezentacija					
7.	Kod izrade praktičnih radova (plakata) važna mi je točnost podataka					
8.	U praktičnim radovima važna mi je struktura rada (uvod, sadržaj, zaključak)					
9.	U praktičnim radovima kod učenika važan mi je suradnički odnos i uvažavanje tuđeg mišljenja					
10.	Praktični radovi djelotvorniji su kod usvajanja nastavnog sadržaja djece u školi nego usmeno predavanje učitelja					
11.	Praktične radove važno je primijeniti u svim nastavnim predmetima					
12.	U program osnovnoškolskog obrazovanja treba uvesti više nastave koja je usmjerena na učenika					
13.	Tijekom rada praktičnih radova učenici uče kako					

	kvalitetno i kulturno komunicirati s drugim učenicima					
14.	Mentalne mape učenicima pomažu prilikom usvajanja nastavnog sadržaja					
15.	Ocjenjivanje praktičnih radova zahtjevnije je od ocjenjivanja ispita ili usmenog ispitivanja					

KRATKA BIOGRAFSKA BILJEŠKA

Jelena Prepolec rođena je 27.2.1996. godine u Zaboku. Osnovno obrazovanje stekla je u Osnovnoj školi u Konjščini. Nakon osnovne škole upisala je strukovnu srednju školu Tehničar za logistiku i špediciju u Zlataru. Završetkom srednje škole, 2014. godine, kao redovni student upisuje Učiteljski studij, modul hrvatski jezik na Učiteljskom fakultetu Zagreb, Odsjek Čakovec.

IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA

Ja, Jelena Prepolec, izjavljujem da sam ovaj diplomski rad izradila samostalno, isključivo znanjem stečenim na Učiteljskom fakultetu, služeći se navedenim izvorima podataka i uz stručno vodstvo mentora doc. dr. sc. Gorana Lapata kojem ovim putem srdačno zahvaljujem na pruženoj pomoći tijekom izrade diplomskog rada.

Potpis
